

Pápežský Orientálny Inštitút v službe kresťanského východu

Nedávny článok *"Zemetrasenie medzi jezuitmi na Pápežskom Orientálnom Inštitúte"* (<http://chiesa.espresso.repubblica.it/>) vzbudil medzi priateľmi PIO – skutočnými priateľmi –, zmiešané pocity. V prvom rade treba pochváliť ortografickú presnosť, s akou boli uvedené netalianske mená a priezviská. Takisto treba oceniť presnosť podaných informácií. Vôbec však nemožno pochváliť zvolený názov článku ako ani hodnotenia vyjadrené tým, kto poskytol túto správu.

V názve je použitý úplne neadekvátny obraz *"zemetrasenia"*, čo je skutočnosť, ktorá evokuje len skazu a smrť. Ak si chceme poslúžiť obrazmi, bolo by vhodnejšie prirovnanie k *"dažďu"*, možno aj k dažďu s náhlým a silným vetrom, čo naráža na stromy stojace na svahu. Ale každý vie, že dážď obmýva, osviežuje, obnovuje a že po jeho prechode sa vyjasní.

Čo sa týka dvoch citácií, ktoré záhadne poznačili článok, je treba povedať, že rôzne katastrofické výrazy, ako *"débâble"*, *"masaker"*, *"opustená aréna, bez víťazov a porazených"*, treba s rešpektom vrátiť odosielateľa. Aj keď, ako je to bežné v každej akademickej inštitúcii, nie všetky vyučovacie predmety si zasluhujú uznanie tých, ktorí ich navštevujú, je pravdou i to, že drvivá väčšina z nich plne uspokojuje očakávania študentov.

Kto hovorí o *"nestálosti mnohých vyučovacích predmetov, ktoré sú zverené profesorom, dočasne prepožičaným z iných univerzít, pričom výučba, čo by mala trvať celý semester, je zredukovaná na pár týždňov"*, ten svedčí o tom, že nevie o zložitosti poslania zverného Pápežskému orientálnemu inštitútu, najmä Fakulte orientálnych cirkevných vied. Táto fakulta, ktorá sa od roku 1917 do 1971, teda do založenia Fakulty orientálneho kanonického práva, identifikovala so samotným Inštitútom a bola rozdelená na tri sekcie: teologicko-patristickú, liturgickú a historickú. Každá z týchto sekcií sa pri plánovaní kurzov otvára oblastiam rôznych východných tradícií: byzantsko-slovanskej, chaldejskej, malabarskej, malankarskej, maronitskej, koptskej, etiópskej, arménskej, gruzínskej, a ďalším.

Ak sa chce poskytnúť dostatočný priestor všetkým týmto rozmanitým a bohatým tradíciám (katolíckym, ortodoxným a pre-chalcedonským), ešte pred mnohými rokmi boli zavedené, popri normálnych 24-hodinových kurzoch venovaných cirkvám s väčším počtom členov, aj zhustené 12-hodinové kurzy, ktoré sa každé dva roky striedavo venujú cirkvám s menším počtom členov. Toto predstavuje skutočnú výzvu ako pre dekana, ktorý musí naplánovať jednotlivé kurzy, tak i pre sekretára, ktorý ich musí napasovať do akademického kalendára. Ak by bol pre každý z týchto kurzov vyhradený celý semester, nestačilo by ani desať rokov na ukončenie licenciátu. Ale Pápežský orientálny inštitút, rovnako ako akákoľvek iná akademická inštitúcia, nemá mylnú predstavu o možnosti odovzdania všetkého poznania. Jeho úlohou je sprostredkovať študentom pracovnú metódu, ktorá im umožní postaviť sa na vlastné nohy. Dá sa s istotou povedať, že príprava programu žiadnej teologickej fakulty, ani v Ríme, ani hocikde inde, nie je taká zložitá a komplexná ako práve tu. Keďže odborníci na takto rôznorodé oblasti sa často nenachádzajú ani

medzi stabilnými profesormi Inštitútu a dokonca ani v Ríme, je jasné, že je potrebné ich hľadať tam, kde sú a ponúknuť im intenzívne kurzy, ktoré sú kompatibilné s činnosťami inštitúcií, kde stabilne pôsobia.

Stručne povedané, Pápežský orientálny inštitút je vyzývaný každý deň odpovedať na poslanie, ktoré je presne vymedzené Benediktom XV v konštitučnom dokumente "*Orientis Catholici*" z 15. októbra 1917, a to byť "miestom vyšších štúdií východných cirkevných vied v Ríme". A to je to, o čo sa akademický zbor, vedomý si personálnych i materiálnych limitov, snaží robiť, kombinujúc vyučovanie s výskumom.

Publikácie Pápežského orientálneho inštitútu za posledné roky svedčia o tom, že tunajší profesori vôbec nie sú "výskumní pracovníci až do odchodu do dôchodku" - neproduktívni výskumníci ako ich vidí žalobca - ale hľadajú, nachádzajú a produkujú. Stačí si len všimnúť Zborník medzinárodnej konferencie "*Le vie del sapere in ambito siro-mesopotamico dal III al IX secolo*" (12.-13.5.2011), Rím 2013, ed. Carla Noce, Massimo Pampaloni SJ a Claudia Tavolieri (www.orientaliachristiana.it); alebo Zborník medzinárodného liturgického kongresu "*The Anaphoral Genesis of the Institution Narrative in Light of the Anaphora of Addai and Mari*" (25.-26.10.2011), Rím 2013, ed. Cesare Giraud SJ (www.prexeucharistica.org); alebo "*La Vita di San Nicola di Sion. Traduzione [testo greco a fronte], note e commentario*", ed. Vincenzo Ruggieri SJ, Rím 2013 (www.lilame.org); alebo séria "*La questione armena. Documenti dell'Archivio Segreto Vaticano, ecc.*", Rím 2013-2015 (štyri zväzky sú už publikované, dva ďalšie čakajú na publikáciu), ktorej autorom je Georges-Henri Ruysen SJ (www.lilame.org). Netreba zabudnúť na "*Dizionario enciclopedico dell'Oriente cristiano*" v talianskej edícii Edwarda G. Farrugiu SJ z roku 2000, ktorého značne rozšírená anglická edícia sa práve pripravuje (viac ako 2000 strán). Ďalej treba pripomenúť zväzky "*Patrimoine Arabe Chrétien*" (28 zväzkov), "*Patrimonio Culturale Arabo-Cristiano*" (11 zväzkov), "*Textes et Études sur l'Orient Chrétien*" (9 zväzkov), ktoré pripravil Samir Khalil Samir SJ. Taktiež treba spomenúť prestížnu edíciu "*Patrologia Orientalis*", ktorú vedie Philippe Luisier SJ (www.brepols.net). A to nie je všetko.

Na program, naznačený Benediktom XV v roku 1917 nadviazal i Ján Pavol II v príhovore, ktorý odznel 12.12.1993 pri príležitosti 75. výročia založenia Inštitútu. Sú to slová plné jasu a prezieravosti:

"Milí profesori, vyučujte týchto mladých ľudí tak, aby ste v nich vzbudili citlivosť pre celistvosť viery a teológie. Precízny výskum má byť školou metódy pre lepšie pochopenie univerzálnosti viery a jej završenia v jednej osobe Krista, pravého Boha a pravého Človeka, Syna Otca. Duch Svätý takto privedie každého človeka do spoločenstva Najsvätejšej Trojice, oslobodiac ho od fragmentácie mnohých osobitných problémov, v ktorých riskuje vlastnú sterilitu.

Usilujte sa o to, aby sa študent, počas svojho pobytu na vašom Inštitúte, dôkladne oboznámil s Kresťanským východom v jeho celistvosti: čo je užitočné pre študentov latinského obradu, to bude obzvlášť užitočné i pre študentov východných obradov, ktorí takýmto spôsobom získajú prostriedky pre ocenenie tradícií rozdielnych cirkví, ktoré tvoria pestrú mozaiku Kresťanského východu. Toto si môže vyžadovať väčšiu interdisciplinárnu spoluprácu, ako i väčšiu spoluprácu medzi profesormi: neváhajte podniknúť takúto spoluprácu, aby vaše úsilie prinieslo dobré ovocie v prospech študentov.

Zabezpečte, aby liturgia interpelovala pátrov, pátri, aby pomáhali znova čítať, hlbšie poznávať Písmo sväté a aby teológia bola kontemplatívnou syntézou tohto "života v Kristovi", úzko prepojeného s jedinečnou skúsenosťou, so spiritualitou podľa zdarného modelu, ktorý je spoločný Východu i Západu".

Očakávajúc, čo povie Petrov nástupca k práve sa blížiacemu 100. výročiu založenia Inštitútu, ten kto je znepokojený z udalostí posledných dní, nesmie zabúdať na to, že Pápežský orientálny inštitút bol zverený Spoločnosti Ježišovej, ktorá vo svojej stáročnej histórii zažila mnohé podobné udalosti, a ktorá, pozerajúc ďalej než na dnešný dážď, dokáže ukázať pedagógom a študentom ten jas, ktorý si každý vrúcne želá k stále väčšej službe Východným cirkvám.